

MARIBORSKI VEČERNIK JUTRA

Cena 1 Din

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Tel. ureda. 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 14. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani / Poštni ček. rač. št. 11.409

3 — 2 din

Posebna številka »Službenega lista« z dne 1. avgusta objavlja banovo uredbo o minimalnih mezdah.

Po tej uredbi se določa, da znaša minimalna mezda nekvalificiranih delavcev (delavk) na uro v dinarjih

a) za delavce in delavke nad 18 let stare v vseh industriji ne glede na kraj ter v trgovini in obrtu v krajih z nad 5000 prebivalci Din 3.— v trgovini in obrtu v krajih izpod 5000 prebivalcev pa Din 2.75 in to za naslednje stroke:

Rudarstvo; lomljenje, drobljenje in izbiranje kama, peska, gramoza; kopanje gline, kaolina, peska; cementarne; apnenice; topilnice, livarne in valjarne železa, bakra in drugih kovin, livarne železa; izdelovanje žice; izdelovanje in popraviljanje finih armatur, aparatov, instrumentov itd.; izdelovanje predmetov iz plemenitih kovin, izdelovanje, popraviljanje, montiranje in demontiranje strojev, konstrukcij, kotlov, rezervoarjev, dvigal itd.; izdelovanje kemičnih izdelkov; izdelovanje barv, lakov, firmeža, kita črnila, mazil, lepil, pečatnega voska, krede itd.; predelovanje katrana in smole; destiliranje lesa, pridobivanje oglja, tanina in drugih ekstraktov; izdelovanje nitroceluloznih in podobnih izdelkov (iz celuloide, bakelita, kolodijuma itd.); predelovanje nafte, mineralnih olj itd.; izdelovanje mazil, mazilnih olj; topilnice loja in masti; svečarne; milarne; plinarne; električne centrale; pivovarne; izdelovanje slada, špirta in kvasa; tiskarne; fotografija; izdelovanje klišejev, pečatov, tiskarskih plošč itd.; gravirji; dimnikarji, dezinfekcijski zavodi; pogrebni zavodi.

b) Za delavce in delavke stare nad 18 let v vseh industrijah ter v trgovini in obrtu v krajih z nad 5000 prebivalci po Din 2.75, v trgovini in obrtu v krajih izpod 5000 prebivalcev po Din 2.50 in sicer za naslednje stroke:

Kiparstvo; klesarstvo; izdelovanje cementnih izdelkov in umetnega kama; izdelovanje mlinjskih kamnov, brusov itd. lončarstvo; steklarne; brušenje, jedkanje, slikanje, oblaganje, ali podobno obdelovanje stekla; izdelovanje in obdelovanje litega železnega in kovinskega blaga; kovačnice orodja, srpov, kos itd.; pilarne; izdelovanje vijakov, zakovice, žebeljev, verig in drugih kovanih predmetov; kovači; kolarji; kotlarji; zavodi za kovanje, tiskanje in stiskanje kovin; izdelovanje ključavničarskih izdelkov; ključavničarji; instalaterji kurjav, sanitarnih naprav, vodovoda, plina, dvigal, električnih napeljav in naprav ter podobnih instalacij; predelovanje pločevine v kuhinjski pribor, svetlobne objekte, škatle, sode, peči, galanterijske predmete in podobno; pocinkovanje in emajliranje pločevine in predmetov; predelovanje žice v mreže, vrvi, žičnike, igle, zaponke itd.; izdelovanje kablov, izolirane žice, vrvi, elektro tehničnih instalacijskih predmetov, baterij, akumulatorjev itd.; izdelovanje predmetov iz kovinskih spojin; galvanoplastika; puškarji, mehaniki; strugarji; izdelovanje in popraviljanje električnih strojev in naprav; fini mehaniki; izdelovanje in popraviljanje klavirjev, orgel, harmonijev, glasbil, gramofonov, gramofonskih plošč itd.; izdelovanje in popraviljanje prevoznih sredstev (čolnov, letal, koles, vozov, avtomobilov, karoserij itd.); izdelovanje farmacevtskih, kozmetičnih, parfumerijskih in podobnih izdelkov; voščarji, medičarji; predilnice, tkalnice, apreture, barvarne in tiskarne tekstilnega blaga; izdelovanje vate; izdelovanje sukanca; izdelovanje celuloze, papirja in lepenke; predelovanje in konfekcija papirja; kartonaže; knjigoveznice; izdelovanje

Japonci snujejo novo državo Severno Kitajsko

TOKIO, 3. avgusta. List »Ašaki« poroča, da se bodo v kratkem z japonske strani ustavile vojne operacije in da se bodo japonske oblasti pričele baviti izključno z organiziranjem nove vlade in nove države na severni Kitajski. Navedeni list napoveduje, da se predvideva popolna avtonomija in neodvisnost nove države od osrednje kitajske vlade, ker so poslednji dogodki pokazali, kako nepopoln je sedanji sistem avtonomije pokrajin severne Kitajske, ki so bile pod japonskim vplivom. Ob zaključku navaja omenjeni list, da je za ključna prva faza vojnih operacij in da se bodo japonske čete lahko sedaj splošile, v kolikor ne bodo odredili nankinske vlade nadaljevali s svojim prodiranjem proti severu.

Eden pojde na dopust, da ne ovira angleška italijanskega pomirjenja

LONDON, 3. avgusta. »Daily Mirror« poroča, da se domneva, da bo Chamberlain v kratkem naslovil na Hitlerja slično pismo, kakor ga je te dni naslovil na Mussolinija. Mussolinijev odgovor na Chamberlainovo pismo se pričakuje v kratkem in se doznava, da pojde Eden v kratkem na dopust, da ne ovira pomirjenja med Veliko Britanijo in Italijo. Prav

tako se čuje, da se London pripravlja na to, da prizna generala Franca in da se v svrhu pomirjenja z Rimom proglasi Abe sinija za državo, ki ne obstoja več. Iz Salamance pa poročajo, da se tamkaj uporno vzdržujejo vesti, da bo general Queipo de Llano v kratkem odpotoval v London v svrhu pogajanj z Edenom. Ta vest se niti ne potrjuje in niti demantira.

Pariz hoče odvzeti Moskvi od intrasigentnega stališča v španskem vprašanju

PARIZ, 3. avgusta. Francoska vlada si prizadeva, da pridobi rusko vlado za to, da pusti svoje intrasigentno zadržanje in da se ustvari možnost približanja ruskega stališča s francosko angleškemu. V zvezi s tem je sporočila fran-

coska vlada Moskvi, da ne more smatrati maroških čet generala Franca kot tujih prostovoljcev in to že z ozirom na to, ker obstojajo afriški oddelki francoske vojske.

Francoska japonski konflikt likvidiran

ŠANGHAI, 3. avgusta. Havas poroča: General Kacuki je poslal vrhovnemu poveljniku francoske garnizije v Tienčinu opravičilo radi dogodkov na vzhodnem kolodvoru dne 27. julija in mu je dal zagotovilo, da japonska vojska nikakor ne

namerava ovirati prostosti prometa med francosko koncesijo in francoskim skladiščem orožja. Trije kitajski transporti so dosegli Cančau, naselbino 80 km južno od Tienčina.

Pabecki

Zrečka politika

»Kmetijski list« poroča v št. 30: »Naše Zreče pod vznožjem prekrasnega Pohorja so postale v zadnjem času prav zanimive. Posebno zanimivost vzbujajo umor Alojza Kladnika, za katerega bi najrajši videli, da bi ne bil nikoli obelodanjen, kajti takrat bi se zopet veliko pisalo o nas poštenih Zrečanih. Blizu Konjic se nahajamo. Konjice, ki so sedaj tako s črnimi, težkimi političnimi oblaki zastrite, tako, da tudi Zreče dobijo po njih čisto svojevrstno sliko. Pred kratkim je bil pri nas v Zrečah napaden neki šofer iz Celja, po imenu J. Drofenik, ki je baje od zadobljenih ran oziroma udarcev nato v Celju izdihnil. Podrobnosti o tem nam še niso znane, kljub vestnemu policijskemu zasledovanju.«

Konji — osli

V »Novi dobi« beremo v št. 31 sledečo polemiko z laškim dopisnikom marib. tedenskega glasila JRZ: »Kar se tiče preganjanj naših ljudi, noče dopisnik o njih ničesar omeniti, kakor noče omeniti, kako so naši ljudje preganjali klerikalce. Dvakrat, trikrat so že klerikalci zavzeli razna mesta ob premembah režimov in vsakokrat so se okrutno vrgli kot tigri na naše ljudi, jih preganjali, premeščali, metali na ceste, ne glede na njih družine in otroke — pa poglejte ravnanje dr. Roša, kadar je imel on vajeti v rokah. — Kako pa so prišli sedanji občinski gospodarji do naše občine, je na drastičen način povedal eden izmed njihovih najodličnejših pristašev. Rekel je, da so klerikalci imeli nekaj dobrih konj (to so pravi in pristni klerikalci). Ker pa je bilo teh konj premalo, da bi zavzeli občino, so dobili za priprego večje število oslov, ki so pomagali vleči klerikalni voz. Ta odličnik je tudi naštel imenoma te »osle«, ven dar mi ne bomo imen ponavljali, ker si jih lahko vsakdo misli. Ta klerikalni odličnik je torej dal najboljši odgovor dopisniku »Slovenskega gospodarja«.

vanje usnja; izdelovanje gumijastih predmetov; izdelovanje čevljev in druge obutve; izdelovanje jermenarskih, sedlarskih, torbarskih in usnatih ali podobnih galanterijskih predmetov; tapetniki in dekoraterji; tesarji; ipregnacija lesa; izdelovanje pohištva razen upognjenega, ležalnih in vrtnih stolov ter podobnih množinskih predmetov; izdelovanje lesenih stavbnih delov, lesenih modelov; mizarji; izdelovanje ščetk in metel; izdelovanje košar in drugih pletenih predmetov; izdelovanje glavnikov in drugih predmetov iz celuloide, roga in kosti; pekarne; slaščičarne; izdelovanje cikori-je, surrogatov za kavo, žitne kave; prazženje kave; mlini za dišave; izdelovanje ribjih, mesnih in zelenjadnih konserv; predelovanje mesa; klavnice; mesarji in klobasičarji; čiščenje črev; predelovanje mleka; izdelovanje likerjev, žganja, sokov, esenc itd.; izdelovanje sodavice, brezalkoholnih pijač itd.; izdelovanje octa izdelovanje in pridobivanje ledu; zdravilišča, kopališča, krznarji; kemično čiščenje in barvanje perila in obleke; pralnice; zavodi za čiščenje stanovanj in pohištva ter za shranjevanje preprog in pohištva; gradnja, vzdrževanje, popraviljanje cest, mostov, železnic, vodogradnje; tlakovanje in asfaltiranje; gradnja nad zemljo, zidarstvo in gradbeno tesarstvo, studenčarstvo, krovstvo, polaganje po-

dov in zidnih oblog; slikarstvo; čiščenje oken, portalov itd.; brivci, frizerji, zavodi za negovanje telesa; trgovine, denarni zavodi, zavarovalnice; trgovinske in podobne pisarne; kinematografi.

c) Za delavce in delavke nad 18 let stare v vseh industrijah in v trgovini in obrtu v krajih z nad 5000 prebivalci po Din 2.50, v trgovini in obrtu v krajih izpod 5000 prebivalcev po Din 2.25, za vse še ne navedene stroke in za stroke, ki se ne omenjajo v naslednjih členih.

Za delavce in delavke v starosti izpod 18 let se določajo v industriji v trgovini in obrtu, v vseh krajih po Din 2.50 za vse stroke navedene pod a) v trgovini, industriji in obrtu po Din 2.25, za vse stroke navedene pod b) in za vse druge stroke pod c) po Din 2.—

Čl. 3. Za delavce (ke) nad 18 let veljajo minimalne mezde po Din 2.—in za one pod 18 let po Din 1.80 za naslednje stroke: izdelovanje pletenin na netovarniški način; izdelovanje kopit in podpetnikov, struženje lesa in izdelovanje drobnih in galanterijskih lesenih predmetov, kakor igrače suha roab itd., ne glede na način izdelovanja; izdelovanje upognjenega pohištva, ležalnih in vrtnih stolov in podobnih množinskih predmetov, ne glede na način izdelovanja; izdelovanje in popraviljanje dežnikov in sončnikov.

Čl. 4. Minimalne mezde se ne odredajo:

Za gostilniška podjetja po § 76. zakona o obrtih, monopolske tovarne, izdelovanje razstreliv, cestne železnice, nakladanje in raztovarjanje blaga ter za rudarska združna podjetja, ki zaposlujejo samo člane.

Čl. 5. Poimenovanje posameznih gospodarskih strok je izvedeno skladno z nevarnostno tabelo, ki je odločilna za uvrstitvev strok v kategorije minimalnih mezd.

Čl. 6. Za kvalificirano delavstvo in vajence ne veljajo minimalne mezde, odredene s to odredbo, temveč se bodo mezde za kvalificirano delavstvo in odškodnine za vajence odredile kasneje. Vendar pa se kvalificiranemu delavstvu ne smejo plačevati nižje mezde od mezd določenih s to odredbo za nekvalificirano delavstvo v dotični stroki.

Čl. 7. Zaslužek delavcev, ki delajo v skladu ne sme biti manjši od zaslužka, ki se mora po tej odredbi plačevati za urno delo.

Čl. 8. Za osebe, ki dobiva plačo mesečno, se določi mesečna plača s 25 dnevnimi plačami, za osebe, ki dobiva plačo letno, pa se določi letna plača s 300 dnevnimi plačami. Delavcem, ki dobivao na račun plače hrano in stanovanje, se zaračunava hrana z 8 Din na dan, stanovanjem pa z 2 Din na dan.

Ta odredba je stopila v veljavo 1. avg. 1937.

Obmejni problemi

K položaju narodne prosvete ob meji

Prva leta po našem državnem zedinjenju je naša narodna prosveta prav za prav še tipala po toriščih, v katerih naj se zasidra, po smereh, v katerih naj se izoblikuje, in po delavcih, s katerimi naj zagrabí, zakolči in izgradi prosvetno delo med narodom. Že vsa obstoječa narodna društva so se, v kolikor se je njihov delovni program na novo situacijo odkrito ali previdno prikrilo že za časa Avstrije pripravljali, hitro znašla v novem delokrogu. Za nje in njihove funkcionarje ni bilo treba nobenih posebnih preroditev in preorientacij.

Takih društev pa, bodimo odkriti, nismo imeli dosti. Na vsak način ne toliko, da bi kakor že omenjeno, po nekih premaknitvah, lahko z delom nadaljevali in sicer z novim poletom za izgradnjo narodno prosvetne Jugoslavije. Pokazala se je radi tega potreba osnovanja novih narodno-prosvetnih, obče-kulturnih ustanov. Žal, pa smo zapadli v neke vrste manjše ustanavljanja mnogovrstnih in mnogimimim društev, ki so rasla kot »gobe po dežju«. Bilo je mnogo pričetnega nav-

dušenja, malo pa sistema, skoraj nobene načrtnosti in realnega gledanja vnaprej. Edino dobro je še bilo: strankarstvo je ostalo je v dostojnem ozadju.

Tej fazi kvantitativnega društvenega razvoja ni mogel slediti tudi kvalitativni razvoj.

Istina, da uspeva le svobodno, nikoli pa prisiljeno udejstvovanje, je tudi na tem polju obveljala. Zakon o narodnih šolah je sigurno izrekrutiral lepo število učiteljev — narodnih prosvetarjev, nemalo pa tudi — diletantov »radi potrebe«. Čemu vsemu je bil in je še izven šole, pa tudi v šoli pri raznih mladinskih organizacijah delujoči učitelj izpostavljen, t. j. žalostno poglavje zase in je to občutil tudi vsak sličen delavec iz drugih stanov, izjemo je tvoril — le en stan. Manjkal nam je in še nam pač manjka vsedržavni vzgojni — prosvetni zakon!

Zadnja leta pa so žal rodila še novo zavoro prosvetnega razvoja; zavoro usodnejšo od vseh drugih: strupeno strankarjenje!

Pogled na sedanje prosvetljevanje na-

roda od dece in mladine do odraslih nudi vse prej kot ugodno sliko. Kaj vse se danes pojmuje kot prosvetno delo! Kdo vse se počuti poklicanega za narodnega prosvetarja! Kje vse se danes izvaja in predstavlja prosvetno delo! Kdo vse odločuje o prosvetnem delu in ga ocenjuje, priporoča ali odklanja! Itd. itd.

Brez dvoma je, da se mnogo dosedanjih prosvetnih uspehov deva v nič, mnogo uspehov pa izrablja po trudu drugih za nova okoriščenja. Število prosvetnih delavcev pada, zlasti v vrstah javnih nametščencev, ki za to udejstvovanje niso pričakovali priznanja, pa tudi ne kazni!

Narodna prosveta spada med najvitalnejše kulturne in samoohranitvene naloge sleherne države. Država in državljani so brez izjeme vsi pozvani in upravičeni sodelovati v okviru zakona za dvig naše prosvete, ji dati realno bazo in čuvarjem Jugoslavije odgovarjajoči prave, vse kakor v medsebojnem spoštovanju nazarjani, v medsebojni lojalnosti ter vsaj ob meji v strnitvi dela z nadrejevanjem bitnih interesov naroda in države! u. r.

Kitove in mrožve kosti predstavljajo trpežen gradbeni material

V severnih, zlasti pa v polarnih krajih, kjer primanjkuje kamna in lesa, rabijo za gradnjo poslopij čisto kosti in sicer kosti mrožev ali pa še pogostejše kitov. Za gradnjo rabijo sicer tudi rebra, največ pa spodnje čeljusti, ki jih je narava že izoblikovala tako, da so kakor nalašč prikladne za vrata. Na Aljaski grade zimske kočice tako, da zasajajo kitove kosti v zemljo kot stebre, na nje pa položijo streho iz kožuhovine. Polarni raziskovalec Rasmussen pripoveduje, kako je prišel v Smithovem zalivu do velike hiše, ki je imela stene iz kitovih kosti. O njih pravi, da spadajo nerazdružno k arhitekturi teh krajev. Iz mrožjih kosti grade svoja bivališča tudi čukci v Sibiriji. Blizu Hudsonskega zaliva v Ameriki so zgradili Eskimi nekoč iz mrožjih kosti cerkvico za 80 vernikov. Po krita je bila z mrožjimi kožami. Plote in vrata iz kitovih kosti zlasti iz čeljusti, najdemo tudi v Evropi, na Danskem in Norveškem, še pogostejše pa na nekaterih severnemških otokih. To so spomini na čase, ko je lov na kite še cvetel, ko so prevažali kite na obalo, da so izkühali iz njih mast. Zdaj opravijo to kar na morju.

Iz tistih časov je na otokih Severnega morja razmeroma mnogo koščenih pločev, starih 150 do 200 let. Kljub visoki starosti so pa še dobro ohranjeni. Kitove kosti so zelo trpežen gradbeni material. Na kontinentu porabijo nekateri gostilničarji kitove čeljusti za reklamo. Iz njih napravijo lepe vhode na vrt. To lahko vidimo v saškem mestu Zwota in v dunajskem Pratu.

Športna gibanje

Prehodni pokal mestne občine mariborske ostal v Mariboru! Kakor smo že včeraj poročali se je v nedeljo vršila na progi Maribor - Kamnica - Maribor motociklistična dirka za prehodni pokal mestne občine mariborske. Pokal si je priboril v prehodno last najboljši tuzemski dirkač g. inž. Rudi Lotz. ki mu je zastopnik mestne občine izročil krasen pokal.

SK Ljubljana likvidira? »Jutro« objavljaja v današnji številki sportni javnosti poziv, v smislu katerega naj mu sportna javnost pomaga rešiti obstoj in nadaljuje sodelovanje v ligi. Čudno je samo to, da so v Ljubljani zatrjevali, da bodo z likvidacijo SK Ilirije, oziroma fuzijo Primorja in Ilirije v SK Ljubljani nastali boljši časi za ljubljanski nogomet. Zdi se pa, da je efekt ravno nasproten.

Neuspela revanža. V Beogradu se je vršila včeraj popoldne druga meddržavna nogometna tekma med Jugoslavijo in Turčijo, ki se je končala z istim rezultatom kakor v nedeljo, namreč z zmago Jugoslavije v razmerju 3:1 (3:0).

Štatični tek skozi Maribor bo jutri, v sredo 4. t. m. Start bo v Ljudskem vrtu, cilj na Trgu svobode. Tekmovanje se prične ob 19. uri.

Ljutamer okolica

Stekla psa. V Mekotnjaku so nedavno ubili steklega psa. Čez nekaj dni pa se je priklatil v Razkrižje v koruzo k ženskam, ki so brale travo, majhen črnobeli pes, ki je bil stekel, grizel zemljo in travo ter

hotel ugrizniti tudi tam se nahajajoči dve ženski, ki sta ga nato ubili s srpom. Sreča je, da ni nikogar ugriznil in da sta ga ženski pravočasno in spretno ubili.

Križevska pošta je postala pogodbená. Ker je pošta v Križevcih postala pogodbená, je bil upravnik pošte g. Drole premeščen v Poljčane, pismošosa gosp. Mak v Maribor, g. Kardinar pa v Ljutomer. S tem je pošta v Ljutomeru pridobila eno moč za selsko dostavo, ki bo sedaj štirikratna v tednu.

50letnica narodnega konjerejca. Pred dnevi je obhajal v krogu svoje rodbine 50letnico daleč naokrog znani muropoljski kmet in konjerejec Alojz Slavič iz Banovcev. Z veliko ljubeznijo se je oprijel gojitve štajerske kokoši ter ima priznano farmo. Poleg tega je tudi dober konjerejec in je skoraj ni dirke, kjer ne bi sodeloval s svojimi konji, ki so dosegli vedno lepe uspehe. Kot konjerejec je prejel lani tudi odlikovanje z redom Sv. Save 5. stopnje. Naš jubilar sodeluje pri vseh gospodarskih organizacijah, predaval je tudi na kmetško-nadaljevalni šoli v Križevcih. Veliko ljubezen posveča tudi travništvu. Je odličan kmet in dober gospodar, kar dokazujejo neštete diplome in priznanja, ki jih je prejel na raznih razstavah. Še mnogo uspešnih let na gospodarskem polju v procvit našega kmeta mu želijo vsi njegovi prijatelji!

Pregled čebelnih družin. Nadaljnji pregled čebelnih družin radi kužnih bolezni je ugotovil v občini Štrigovi dva okužena čebelnjaka, na Moti enega, v Veržeju enega.

V vsako slovensko hišo »Večernik«!

Iz Gornje Radgone

Dva požara. V četrtek, dne 29. julija t. l. okrog poldneva je na doslej nepojasnjen način izbruhnil požar v gospodarskem poslopju Budja Alojza, mizarja in posest. v Sp. Ivanicah pri Gor. Radgoni. Zgoreli so vsi letošnji pridelki krme in slame ter žita, kar vse je bilo shranjeno pod streho. Zgorelo je tudi nekaj obleke, od živine je bila rešena le goveja živina, med tem ko je ena svinja zgorela, dve pa ste zadobili občutne opekline. — V nedeljo, dne 1. avgusta t. l. zvečer okrog 10. ure pa je pričela goriti viničarija Marije Gröller v Črešnjevcih. Ker je ob tem času razsajala silna nevihta, ni izključeno, da je zanetila požar strela. Na kraj nesreče so prihiteli gasilci iz Gor. Radgone, vendar na je bilo reševanje silno otežkočeno. Škoda je precejšnja ter ne bo krita z zavarovalnico.

Mali Jadranasi se vračajo. V Bakar je odpotoval blagajnik tuk. JS g. Š. Obal. da se pod njegovim nadzorstvom vrne domov deca, ki jo je tuk. odbor JS odpremil na 12-dnevno letovanje na morje. Deca se vrne domov v četrtek, dne 5. avgusta t. l. s popoldanskim vlakom ob 14.28.

Putnikove novice

Še par sedežev je na razpolago za prekrasen izlet z luksuznim avtokarom na Grossglockner in v Zell am See od 7. do 9. avgusta t. l. Cena popolnega aranžmana le Din 850.— vključno vizum. — Prijavite se takoj! Informacije in prijave Putnik Maribor-Celje-Ptuj.

S Putnikom v Mariazell od 14. do 15. avgusta z modernim avtokarom. Cena vožnje (vključno vizum) le Din 200.—. Takojšnje prijave Putnik Maribor-Celje-Ptuj.

Palestinski problem

— Mošo! Kaj meniš? Ali je dobro, da bomo imeli svojo židovsko Palestino? —
— Hm! Vidiš, to je nekaj podobnega, kakor če imaš obratovalnico, pa nimaš odjemalcev!«

(Iz »Očiščanega eža«.)

Janko Furlan:

Mutasta pesem

Klip... klap... klop...
Kaj že spet?

Saj je svojo lansko mutasto pesem prekinil šele pred kratkim — recimo tako le pred dobrim mesecem nekdanje veljave. Z roko bi lahko zajeli njegovo lansko godovanje. Vsi tako sodimo vsi, ki nam je vrtoglavi kotalež tedna v teden, meseca v mesec prepočil vse krvne sokove in se nam znatna časovna razdobja prelivajo druga v drugo po sekundnih nihajlih.

Pa si je ta čudni muzikant že spet nadel svoje prastare pravice in dolžnosti, kakor mu jih ni prisodila nobena druga zemlja.

Klip... klap... klop...

Le počasi, mutec-muzikant, s svojo zdaj zaletavo, zdaj leno muziko! Tako si nekaj glasove lani in predlani in... Saj ne zanikamo, da si brez tradicije in poezije. A mi bi radi da bi se zemlja ta dobra, skrbna zemlja nasrkala še več sonca in nas čim bolj ogrela. Premrli smo — tudi v dušah — in radi bi čim več sonca. Nato pa podžgi zemljo h njeni nalogi, res najlepši, kar jih je naložilo

božje poslanstvo. »Daj jim, sitnoba«, ji je ukazalo, »nikdar zadovoljnim, večno nemirnim in neutišenim! Naj se osladijo in si umirijo strasti! Najbolj požrešne naj tvoj sok opoji, da se bodo vsanjali v samoprevaro družnih naklepov!«

In dobra zemlja tam v sončni rebri, določena samo tej nasladi, snuje brez krika in greha, brez preračunane nestrpnosti in samo mutasta pesem se klanja njeni neslišni, a veličastni simfoniji:

Klip... klap... klop...

Mogoče so v trsu šele prvi dokazi nje nega vztrajnega snovanja: ... prva žolta ali temno-modra barva; prav tako nastaja in se preliva kot takrat, ko so postavili na to udano zemljo prvega čuvarja čudnega imena in godca čudnega izražanja. V njegovi skladbi se od pianissima do fortissima prelivajo druga v drugo razigranost, bolest, obtožba, pretnja... O prvem njegovem glasu-udarcu je neizprosno povelje: Od danes... od moje prve do zadnje pesmi v tem letu... ne prihajate, nepoklicani, k meni v obiske! Niti ena stopnja vt rs! Niti jagoda ni vaša! Najmanj prva, mogoče le na pol oslajena, ki ni določena niti gospodarjevim ustam. Le pogleda jo, da lahko prične s prvim računom o obilici in kakove... kako daleč segajo ta ugibanja in kako težka

so! Delekrat so težja od onih ob nakupljenem bogastvu blaga v ogromnem skladišču. Računar pod milim nebom — težka reč.

Klip... klap...

Oblaki... gornik se ozre na vse štiri strani. Enkrat, dvakrat... Roka mu kar sama spolzi po razoranem čelu: ustnice se nestrpno zganejo. Samo kdor kuje svoje nade pod milim nebom, ve, kaj to pomeni. Ko čakaš, težko pričakaš. Tudi njemu bodo ti dnevi dolgi...

Od nekod se priklati dvojica radovednih kljunarjev. Njih namen je že zdaj enak enemu postopača pred draguljarjem: gre brezbrizno mimo kot da mu ni do tega bogastva. A v njegovo oko se je ukradla samo ena misel: kdaj in kako bi do dobrega deleža

Klip... klap...

Niti jagode!

Lahko razumemo gornikovo kletev nad temi prirepanci. Težka je njegova borba napram dolgi vrsti sovražnikov tega sadeža, zrastlega s pomočjo najjačjih sokov iz tega in mnogih let nazaj. V tej dobri zemlji je dobra volja njegova in njegovih očetov. Zato je stroga za vsako omalovaževanje in onečaščenje, pa naj prideta od koderkoli. V klopotečevem ritmu je vklesana ta strogost kot najstarša

postava našega rodu. Saj si je niso skovali sami; vsiljena jim je bila po krivično maloznem bremenu: kamor — in kakorkoli je mahnila njih delovna večera roka, povsod in vselej je gradila samo svojemu biču. Tudi v trsu... tudi tam, kjer so bili oni le hlapič in kamor so se ozirale stroge gospodarjeve oči in čakale ure naslade. Leto za leto je bilo strožje povelje:

»Pripravi mi najboljšo župo (mošt), pa če ga imaš ali ne! Pa si ga izposodi!«
Gornik je že takrat stiskal ustnice in tlačil srd. A nad njim je bil bič, njegove neizprosni in neusmiljeni sodnik. Molčal je...

Pa potajena bol, prelita iz krvi v kri, čara ob prvem klopotečevem tonu posebno razpoloženje. Vse poželjive oči so nje govili sovražniki.

Stroga je gornikova postava, prekaljena v odpovedih in samozatajevanju iz dni odvisnosti. Dolgo je romal, preden si je priboril nekaj pravic vsaj na tem kosu sončne zemlje, ki je vedno blagohotno in pravično rodila, a je njene sokove delila krivica. In še roma za pravico in še jo išče, ker namesto njegovim delovnim rokam deli krivica zemljo in njene sadeže pohlepnežem.

In mutasta pesem šteje dneve te črne povestnice.

Mariborske in okoliške novice

Huda ura nad Murškim poljem

Strahote neurji se nadaljujejo. Prihajajo poročila o hudi elementarni katastrofi, ki je med drugim zadela Samobor in vso širšo okolico. Huda ura pa je prišla v pretekli noči tudi nad Prekmurje in Medmurje. Silen naliv je uničil vsa polja in vinograde ter sadovnjake. Med Dolnjo Lendavo in Murškim Središčem je voda razdejala železniško progo. V Dolnji Lendavi je vodovje odneslo neko dekletce. Trnava je prestopila bregove in se razlila po Čakovcu, ki je mestoma pod vodo.

Prihajajo pa tudi poročila o usodnih naliivih okoli Ljutomer in Gornje Radgone. Iz Ljutomer nam poročajo: Močen naliv z mogočnim gromom in bliskom je napolnil vse manjše potoke. Mura je narasla in potisnila mnogo vode v svoje rokave in pritoke ter so se isti z njo vred razlili po Obmurju, da je preoračila polja in ceste, ki vodi iz Krapja proti Razkrižju. Ko je voda prestopila to cesto, je vdrla na pristovsko cesto. Polje ob tej cesti je pod vodo, trpi zlasti aida. Mura še vedno narašča in so poplave neizogibne. Med nevihto je padala ponekod tudi toča, ki je napravila le maj-

Izredno zanimanje za VI. Mariborski teden. Kljub neugodnemu vremenu je obisk VI. Mariborskega tedna nad pričakovanje zadovoljiv. Zlasti prvi dan so bile deležne zanimive razstave mnogo obiska in laskavega priznanja. Že v soboto je prispelo iz Avstrije več avtobusov, ki so pripeljali na Mariborski teden na stotine obiskovalcev. Prav tako je bilo v nedeljo ves dan. Številni avtobusi, avtomobili in vlaki so pripeljali v Maribor nepričakovano mnogo tujcev, ki se niso ustrašili vremenskih nepravil in jim tudi ni bilo žal, da so si ogledali VI. Mariborski teden, ki po vseh izjavah presega vse dosedanje prireditve. V nedeljo je prišlo na Mariborski teden zlasti mnogo okoličanov, ki so si ogledali razstave, ki so bile za naše kmetovalce tudi zelo poučne. Zanimanje za Mariborski teden je torej ogromno, kar dokazujejo že doslej prodane vstopnice.

Snožnica predstava v mestnem parku. Vprizoritev »Sna kresne noči« v okviru tukajšnje Jadranske straže, je krasno uspela. Udeležba je bila zelo lepa in ni občinstvo štedilo s priznanjem vrlim igralcem in sodelujočim. O predstavi, ki dela čast režiserju M. Košiču, objavimo v eni naslednjih številk daljše poročilo. Prva repriza bo jutri v sredo 4. tm.

Združeni moški zbori Ipavčeve pevske župe priredijo drevi ob 20. uri v okviru MT v mestnem parku vokalni koncert. Dirigiral bosta pevovodji gg. Albin Horvat in prof. Ubald Vrabec.

Novice iz mestnega vojaškega urada. Razpisan je natečaj za sprejem po 20 kandidatov v vojno veterinarsko in vojno podkovsko šolo v Beogradu. Kandidati ne smejo biti mlajši od 18. in starejši od 21 let. Vsi ostali pogoji so razvidni na mestnem vojaškem uradu. Slomškov trg št. 11.

Iz poštne službe. Premeščena sta višji kontrolor Albert Čonča iz Poljčan na pošto Ljubljana VII. ter kontrolor Franc Šuman iz Ljubljane na pošto Maribor II. Postavljena je za poštno uradnico na došči Maribor I. Danica Miklavčičeva, dosedanja poštna manipulantka IX. položajne skupine.

Smrtna kosa. V splošni bolnišnici je umrl viničar Matija Berlič, star 68 let. Žalujemo preostalim naše toplo sočutje.

Iz železniške službe. Z odlokom prometnega ministra je bil med drugim upokojen oficial Rudolf Tumpelj iz Maribora.

Nočno lekarniško službo imata ta teden Maverjeva lekarna v Gosposki ulici in Vaupotova lekarna na Kralja Petra trgu.

Zopet jasno in toplo vreme napoveduje dunajska vremenska napoved za danes.

Poceni meso. V sredo, dne 4. 8. 1937 se bo prodalo na stojnici za oporečeno meso pri mestni klavnicji od 7. ure naprej 120 kg telečjega mesa po Din 6 kg in sicer na osebo do 2 kg.

hno škodo na ajdi, dočim so drugi pridelki kakor pšenica in žito pospravljeni. Uničena pa je deloma pa že tudi lepa otava ob Muri.

Iz Gornje Radgone nam poročajo: Silno neurje obeh dni je povzročilo v okolišju Gornje Radgone občutno škodo. Zlasti nad Hercegovščakom, Policami, Črešnjcem v smeri proti Orehovcem je pobila toča vse, tako da nudi vsa okolica dokaj žalostno sliko, ki spravlja kmetovalca in vinogradnika v obup. Radi pogostega deževja zadnjih dni je prišla po vinogradih sicer uničevati zopet peronospora in uvidium, kar pa je še ostalo, je sedaj uničeno od neurja. Škoda po vinogradih je tim večja, ker je po večini že povsod izvršeno takozvano vršičkanje. Poljski pridelki so popolnoma uničeni. Nizdol gričevja so pritekali ljudoniki v dolino. Hud dotok vode v dolino je med postajama Hrastje Moša in Bučecovci poškodoval železniško progo tako, da je moral jutranji vlak, ki odhaja iz Gornje Radgone v smeri proti Ljutomeru ob 5. uri, čakati na postaji v Radencih tri in pol ure, dokler ni bila proga zasilno popravljena.

Pogrebno društvo na Pobrežju obvešča, da je radi slabega vremena popoldanska proslava 10letnice na vrtu Weberjeve gostilne preložena na 8. VIII. t. l. z istim sporedom.

Opozorilo. Uradni dan Zbornice TOI se tokrat iz službenih razlogov ne vrši v sredo, ampak v četrtek dne 5. avgusta t. l. v pisarni Združenja trgovcev za mesto Maribor, Jurčičeva ul. 8 I. od 8. do 12. ure. Združene trgovcev za mesto Maribor.

Sokolsko društvo Maribor I. javlja, da je redna mesečna seja 11. t. m. v novih prostorih. Uprava.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Slavka Markoviča, trgovca s kovinskimi izdelki v Mariboru, Gosposka ulica 40. Poravnalni upravnik odvetnik dr. Fran Hojnik v Mariboru. Poravnalni narok 2. septembra ob 10. uri, prijavitelci ob 28. avgusta.

Občinstva glas. Prejeli smo s prošnjo za objavo: Vse one, ki v Mariboru nastopajo na javnih prostorih s svojimi govori oziroma predavanji kakršnekoli vrste, bi opozorili, da je v Jugoslaviji državni jezik jugoslovanski in da je z ozirom na našo narodno edinstvo in na naše obmejne razmere ter v obče iz ozirov na vzgojo naroda nujno potrebno, naj govorijo v državnem jeziku, da našemu občinstvu ne bo potrebno, se proti govornikom pritoževati pri oblastih, društvi in organizacijah in da se s tem prepreči vsi nemiri in izgredi. (Izjemo tvorijo samo prireditve M. T., ker so namenjene tudi tujim obiskovalcem.)

Tek lahkotletov skozi Maribor. Tudi letos izvedejo mariborski lahkotletski klubi svojo tradicionalno prireditev »Štafetni tek skozi mesto« za prehodni pokal Mariborskega tedna. Tek bo v sredo dne 4. t. m. ob 19. uri. Start Koroščeva cesta pred letnim telovadiščem »Sokola Matica. Proga vodi po Koroščevi cesti, Maistrovi ulici, Zrinjskem trgu, Kolo-dvorski ulici, Aleksandrovi cesti s ciljem na Trgu svobode. Dolžina proge znaša 1810 m ter je razdeljena na 6 predaj (7 tekmovalcev). Letos bo proga izredno ostra, ker je posebno »Rapid« v odlični formi in mu bo le težko odvzeti zmago. Branilec pokala je SK »Rapid«. Za prvo trojico plasiranih moštev je Marib. teden daroval lepe spominske kolajne. Občinstvo se naproša, da se na progi, posebno pa na cilju, strogo drži navodil rediteljev ter ne moti rednega poteka tekmo-vanja.

Tudi motorna kolesa kradejo. Pred dnevi je bilo v Ljubljani ukradeno motorno kolo znamke »Herkules« z evidenčno številko 2-290. Domnevajo, da bo skušal tat prodati omenjeno motorno kolo in se občinstvo opozarja, da dotičnega prodajalca prijavi najbližji orožniški postaji ali predstojništvu mestne policije v Mariboru.

Grški novinar v Mariboru. V našem uredništvu se je zgledil odlični grški časnikar P. P. Leckos, ki sestavlja veliko delo o vtisih, ki jih je nabral na svojih potovanjih po vseh kontinentih sveta. Njegova knjiga »Kosmos« bo izšla v petih velikih zvezkih na 5000 straneh, z 2500 slikami in 105 zemljevidi. Gospod Leckos ima za seboj 175.000 pomorskih milj potovanja po morjih na 98 različnih ladjah, 800 milj na jadrnicah, 388.000 milj po železnicah, ki pripadajo 590 različnim državam, 795.060 milj v 1200 različnih avtomobilih, 27.000 milj v 65.000 različnih letalih ter 800 milj na konju, na kamelah, slonih. Obiskal je vse države na svetu in vse pomembnejše otoke. Prepotoval je vse afriške kolonije. V prvi knjigi namerava popisati Evropo. Opisal bo tudi Jugoslavijo in v nji v posebnem poglavju Slovenijo. Knjiga bo brez dvoma zelo zanimiva, ker bo obsegala vtise z vseh področij človeškega udejstvovanja. Naročila se bo pozneje pri pisatelju samem v Spetses na istoimenem otoku pri Atenah, kjer si je pisatelj zgradil svoj krasni dom »Villa Nereida«. Ljubitelji potopisov se opozarjajo že sedaj na ta naslov.

Dr. Rudolf Lavrec zdravnik ne ordinira do 20. avg.

Sklepni izpiti na gozdarski šoli v Mariboru so se vršili od 24. do 29. julija. Izpraševalni komisiji je predsedoval Ing. Fr. Sulgaj, banski svetnik gozdarskega odseka banske uprave v Ljubljani. Člani komisije pa so bili: Ing. Stanko Sotošek in Vodopivec Josip, redna nastavnika šole in Ing. Jože Miklavčič, srezki gozdarski referent v Mariboru. K izpitu je bilo pripuščenih devet gojencev iz enoletne šole in trinajst gojencev iz dveletne šole. Izpit so položili vsi gojenci. Enoletno šolo so absolvirali: Benkovič Venceslav iz Blagovice pri Kamniku (dobro), Kaiser Janko iz Remšnika pri Dravogradu (prav dobro), Mazi Davorin iz Ljubljane (zadostno), Mlakar Jakob iz Srednje vasi v Bohinju (dobro), Plaznik Franc iz Kala nad Dolom pri Hrastniku (prav dobro), Seidl Konrad iz Spodnje Polskave pri Mariboru (prav dobro), Tininič Nikola, Komogovine pri Kostajnici (zad.), Vintergerst Alad. iz Skorenovca pri Kovinu v Dunavski banovini (odlično), in Železnik Stanislav iz Rečice pri Šmartnem ob Paki (prav dobro). Dvoletno šolo so absolvirali: Bajc Milan iz Škrila pri Trstu (prav dobro), Kranjčič Leopold iz Jančevega vrha (dobro), Krištof Stanislav iz Bistrice pri Pliberku na Koroškem (prav dobro), Lam preht Maksimilijan iz Sv. Lovrenca na Pohorju (dobro), Majcen Zlatan iz Rojana pri Trstu (dobro), Malavašič Franc iz Vrhnike (prav dobro), Muhovec Valter iz Gorenja pri Mozirju (zadostno), Pezdidič Janez iz Radovljice (dobro), Pirce Milan iz Ljubljane (zadostno), Pučko Josip iz Ormoža (prav dobro), Sedlar Anton iz Kamie pri Novem mestu (odlično), Urbanc Dimitrij iz Ljubljane (dobro) in Vrečko Vladimir iz Badena v Avstriji (zadostno).

S pomočjo octove kisline hotela v smrt. V Spodnji Dobravi je danes dopoldne izpila v samomorilnem namenu večjo količino octove kisline 17 letna služkinja Maria F. Poklikani mariborski reševalci so nesrečno dekle odpremili v tukajšnjo splošno bolnišnico in je njeno stanje zelo resno. Vzroki poskušane samomora niso točno znani.

Samomor — zločin? Pri Bresternici so našli včeraj popoldne pod nekim električnim drogrom truplo mlajšega moškega, ki je držal v roki vod žice, ki jo je bil vrgel čez daljnovod 10.000 voltov napetosti. Mrtvec je imel ožgano glavo in desno roko iz česar sklepajo, da gre za samomor. Tudi je bilo truplo že močno v razpadu ter se domneva, da je možki izvršil samomor že pred dobrim tednom. V žepih mrtveca so našli dokumente, iz katerih je razvidno, da gre za 29 letnega pletilca Košar Hermana Leksa. Vzroki samomora sicer niso točno znani, iz nekoga pisma, ki so ga pri njem našli, je sklepati, da je šel prostovoljno v smrt radi mesrečne ljubezni. Po drugi strani pa kažejo znaki, da bi mogel biti v ozadju tudi — zločin.

Okrajeni upravitelj. Bolnišniški upravitelj Jožef Stegnar je prijavil policiji, da mu je doslej še neznan žepar na razstavišču Mariborskega tedna izmaknil iz žepa zlato moško uro z zlato verižico v vrednosti 1400 dinarjev. Žeparja sedaj iščejo.

Zadnje telefonične vesti

Pobuda kralja Leopolda se uresničuje

BRUSELJ, 3. avgusta. Danes dopoldne je sprejel predsednik belgijske vlade Van Zeeland predsednika mednarodne trgovinske zbornice barona Fentenerja Van Vlis-singena in njegovega generalnega tajnika ter se z njima razgovarjal o vprašanjih, ki se tičejo pozitivne svetovne trgovine v zvezi s pobudo kralja Leopolda III., da se ustanovi poseben institut za proučevanje pojavov svetovne trgovine.

Darany se ne bo sestal s Schuschniggom

BUDIMPEŠTA, 3. avgusta. Dunajski listi poročajo, da ne bo predsednik madžarske vlade Darany uporabil svojega bivanja v Avstriji za razgovor z zveznim kancelarjem dr. Schuschniggom. Kakor poročajo v merodajnih tujakšnih krogih, ni tozadevno še nič znanega.

Vojni uspehi valencistov

SAINT DE JAN DE LUZ, 3. avgusta. Kakor poročajo iz Valencije, so republikanski oddelki zasedli na severu Mango ter Pinerio, pri čemer je utrpel sovražnik težke izgube. Na severu so zasedli republikanci vasi Badeno in Rudiglio. Terenske pridobitve beležijo republikanci tudi na teruelski fronti.

DROBNE OD VSEPOVSOD

Romunski kralj Karol je včeraj popoldne prispel na Bled in sicer skupno s kraljem Petrom II. in v spremstvu kneza namestnika Pavla. Kralj Peter II. se je namreč pred tem udeležil svečanega obeda, ki ga je priredil knez namestnik Pavle na svojem gradiču Brdu na čast romunskega kralja.

Umrli je najstarejši novinar Jugoslavije 74-letni Jovan Hubert iz Subotice, ki je polnih 56 let vršil svoj novinarski poklic.

Poročila se je pravnikinja kralja Petra I. princesinja Katarina Konstantinovič, hčerka princesinje Jelene, vnukinja kralja Petra I., z markizom Rugierom Farace, italijanskim podkonzulom v Bastiji na Korziki. Poroka je bila v Rimu.

Novo evropsko antanto želi ustvariti šef britanske vlade Chamberlain na posebnem sestanku locarnskih sil.

Nova beograjska radijska stanica, ki je instalirana v Makišu, je pričela sinoči s svojo prvo emisijo. Postaja, ki razpolaga z antensko silo 20 kw, se lahko po učinku poveča na 100 kw. Nova postaja bo delala na isti dolžini od 437 m kakor prejšnja.

Veselica s tragičnim koncem. Pred malim kazenskim senatom mariborskega okrožnega sodišča se je danes dopoldne vršil epilog krvave plesne prireditve, ki se je vršila dne 13. junija t. l. v Petanjcih, o kateri smo svojčas obširno poročali. Na zatožni klopi je sedel komaj 20-letni de-lavec Feliks Z. iz Mote, ki ga je državni tožilec obtožil, da je zakrivil smrt Štefana Kolmaniča, ki ga je z nožem zabodel v levo stegno, tako da mu je prerezal obe veliki žili odvodnici, radi česar je Kolmanič vsled izkrvavljenja umrl. Dejanje se je vršilo v neki gostilni, kjer se je vršila veselica, v teku katere je prišlo okoli 21. ure do spopada med fanti radi neke plesalke. Ob času poročila razprava še traja. Razpravi predseduje sos. dr. Tom-bak, obtožbo zastopa dr. Dev. Zagovornik dr. Štefanovič.

Za smeh in dolga volja

Naši otroci.

Mali Jurče je moral neko opoldne zapustiti nenadoma sobo ter je to materi glasno povedal. Mati ga je zelo pokarala ter mu rekla, da je to nedostojno in da mora prihodnjič reči, da gre na izprehod ali kaj takega, ne pa kar tako naravnost povedati.

Prihodnji dan je postal mali Jurče med obedom nenadoma v lice rdeč in v zadregi. »Kaj ti pa je, Jurče?« vprašala ga je mati.

»Malo sem šel — malo sem šel na sprehod, mama!«

„Romantika“ bodoče zračne vojne

Med svetovno vojno od 11.000 izstrelkov 1 „poln“, danes 59 : 14!

Nočni napadi v svitu žarometov, prasketanju sestreljenih letal, treskanju svinčene toče, „smrtne baterije“ protiletalskih topov . . .

Največja nevarnost sodobne vojne je kljub vsem pomislekom raznih vojaških strokovnjakov vendarle skrita v zračnih napadih bombnikov. Sporedno z razvojem letalstva, ki naj služi v vojne svrhe, se pa razvija tudi preciznost in popolnost obrambnih sredstev, s pomočjo katerih naj bi napadene države vsaj zmanjšale, če že ne onemogočile vsako akcijo zračnih sil. Vojni tehniki vsega sveta so vneto na delu, da izsledijo čim uspešnejši način obrambe proti zračnim napadom. V Združenih državah ameriških preizkušajo baš te dni neko

novo vrsto protiletalskih topov,

o katerih menijo strokovnjaki, da je izmed vseh dosedanjih orožij najuspešnejše in najučinkovitejše. Pri dosedanjih vsakoljetnih vojaških vajah, tako na kopnem, kakor tudi v zraku, se je izkazalo, da je bila vsa dosedanja obramba zlasti iz kopnega znatno pomanjkljiva. Dosedanja izkušnja so napotila Američane do tega, da posvečajo odslej vedno več pažnje protiletalski obrambi. V razmeroma kratkem času so se doslegli »razveseljivi« uspehi. Današnji topovi ameriške vojske predstavljajo višek sodobne vojne tehnike. Najnovejšo obrambno orožje proti zračnim letalskim napadom je prekosilo vsa tovrstna dosedanja vojna sredstva.

Novi ameriški protiletalski top

ima kaliber 7.5 cm in je montiran na 4 podvzmetenih kolesih ter se lahko sestavi in postavi v obrambno pozicijo v pičlih 20 minutah. Izstrelna cev se lahko naravnata do 80 stopinj. Top služi potentakem lahko obenem za obrambo proti tankom in proti letalom. Smer izstrelkov uravnava posebna električna priprava za več topov naenkrat. Topničar, ki zalaga žrela topov s potrebno municijo, ima opravka samo z upravljanjem tega čudežnega električnega stroja, ki določa daljavo, višino, smer in čas izstrelitve. Posebne opazovalne cevi, ki so istotako v zvezi s tem aparatom, predstavljajo pravo čudo moderne vojne tehnike. V trenutku, ko je letalo v opazovalnem okviru, je že izgubljeno. Iz slike, ki jo pričara opazovalna cev na posebno pripravo, se mehaničnim potom in to v toku sekunde ugotovi hitrost in oddaljenost letala. Vse se razvija s tako bliskovito naglico, da je minuto zatem izsledeno letalo že v dežju svinčene toče.

Nova priprava se odlikuje tudi po še nečem, o čemer doslej še nismo slišali. Poleg opazovalnih cevi ima namreč še drugi dve cevi, s pomočjo katerih se registrira učinek izstrelkov. Kakor hitro izstrelki ni zadel svojega cilja, se nadaljnji izstrelki že pri naslednjem izproženju kar sami uravnajo v pravo smer. Kakor smo že preje omenili, se dogaja vse s tako bliskovito naglico, da je povsem izključeno, da bi se letalo moglo izogniti svinčenemu dežju ter obenem svoji pogubi.

Nesluteni in nepričakovani nagli razvoj ameriške protiletalske obrambe nam pojasnjujejo tudi naslednje številke. Za časa svetovne vojne je pri protiletalskem topništvu izmed 11.000 izstrelkov zadel v polno komaj eden, medtem ko jih je danes že izmed 59 kar 14 polnih. Današ-

nji izstrelki dosežejo poleg tega višino 8000 metrov.

Za slučaj nočnega napada so protiletalski topovi opremljeni z žarometi, ki razsvetlujejo sicer temno nebo z nič manj kakor 100 milijoni sveč električne svetlobe. Svetlobni pas, ki se vzpenja iz

žarometu proti nebu v dolžini 12 kilometrov, odkrije vsako letalo. V trenutku, ko je letalo obsvetljeno, že roma po ozračju izstrelki, puščajoč za seboj svojo lastno svetlobno sled. Sij žarometov, ogenj eksplozivnih izstrelkov, sestreljena letala, to je »romantika« bodoče zračne vojne.

K profesor-skemu kongresu v Mostarju

»Jel'te, prosim vas: kako naj pridem do Slavije? Veste, zašel sem...«
»Vi ste se zmotili, dragi gospodine. To vendar ni Beograd; saj ste na kongresu v...«
»Oh, pardon, Popojnoma sem pozabil, da je to — Dubrovnik.«
(Iz »Ošišanega jezca«.)

Mali oglasi

Razno

SLADKORNO BOLNI!

Aleuronat kruh, diabetični črni kruh, zračni kruh, kekse in graham kruh izdeluje pekarna Rakuša, Koroška cesta. 3488

Kdor je pozabil v hotelu »Dora Zes« v Milanu

FOTOAPARAT

naj se zgleda Praprotnikova ul. 26, Maribor, Schwarz. 4234

Prodaj

Nova

DVODRUŠINSKA HIŠA (naprodaj). Vprašati pri Meden, Gornje Radvanje 61, pri Mariboru. 4236

PRODAM GRAMOFON

ali zamenjam za mizni štedilnik, ali kupim mizni štedilnik. Viktor Parmova ul. 10, Tezno, Kaučič. 4232

Posest

POSESTVO

arondirano, sestojče iz 1 ora la vinograda, 2 oralov sadonosnika in travnika, 2 oralov gozda v Bistrici pri Limbušu, 1/2 ure od kolodvora, je na prodaj. Posestvo razkaže viničar gostilne Rotner. Informacije pri Posojilnici v Rušah. 4220

Službo dobi

učenko za čevljarke zgornje dele sprejme Gregorc Aleksandrova 55. 4239

Službo išče

PRIDNO DEKLE išče zaposlitve čez dan. Naslov v upravi lista. 4235

Spomnite se CMDI

Sobo odda

LEPO OPREMLJENO SOBO oddam. Gubčeva ul. 39, Po-brežje. 4233

PODSTREŠNO SOBO

s kuhinjo oddam s 15. avgustom. Jurčičeva ul. 2, Tezno. 4231

SOBO IN KUHINJO

s pritlikinami takoj oddam ali s 1. septembrom. Jelačičeva 7. 4240

Lokal

LOKAL

in sobo s štedilnikom v novi zgradbi oddam. Kralja Petra cesta 72, Studenci. 4242

Zgubljeno

ZGUBLJENA URA.

Sinoči po gledališki predstavi v parku se je od tribune do jzloda izgubila zlata zapestna ura, drag spomin. Pošten najditelj se naproša, da jo izroči na bližnjo policijsko stražnico ali pa v trgovini urarja g. Jana v gradu. Dobi primerno nagrado. 4245

Iz življenja in sveta

Med medvedi je zrastle . . .

Po poročilih nekaterih carigradskih časopisov so imeli v naselbini Brussa tamkajšnji lovci na medvede o priliki zadnjega pohoda po bližnjih gozdovalih kaj čudno lovsko srečo. Sicer je znana prislovica, da lovci v največ slučajih ne smemo verjeti, ker so lovske dogodov-

ščine tako zamotane, da le težko izluščimo iz njih pravo jedro resnice. Iz pisave prej omenjenih turških časopisov pa je jasno razvidno, da gre v tem slučaju res za doživljen dogodek, ki sliči pravcatim tarzanskim zgodbam, samo s to razliko, da ne gre tu za krepkega in stasitega mladeniča, temveč za svoje vrstno ugrabljenje neke deklice, ki je vso svojo mladost preživela med samimi medvedi, ki so jo skozi leta in leta v svojih brlogih hranili in čuvali.

Samo po sebi je umevno, da se bosta tako protiletalska in zračna napadalna tehnika tako izpopolnila, da bi prišla v okoliščini izumu in popolnosti novih ameriških protiletalskih topov. Obojestransko izpopolnjevanje pa ne pomeni konca oboroževanja, temveč še obsežnejše in kompliciranejshe tekmovalne v oboroževanju in v tem potrojeno delavnost vojne industrije. Pri vsem tem razmišljanju pa moramo priznati, da pomenijo novi ameriški protiletalski topovi zlasti za težka letala silno nevarno orožje, katerega silnim učinkom se bodo le težko izognili.

Skupina lovcev se je na tem lovu priključila nekemu medvedjemu brlogu, iz katerega je nenadno prilomastila stara medvedinja. Ko so lovci to opazili, so jo previdno obkolili in namerili vse puške necevi proti brlogu. Zver se je tik pred duplino v smodnikovem dimu, težko hropeč, zvalila mrtva na tla. Lovci so se nato približali brlogu z namenom, da mrtvo divjačino odnesejo iz gozda. V trenutku, ko so se približali brlogu, je nenadno planila iz votline mlada in stasita deklica razmršenih las in divjega pogleda in se zakadila v lovce. Lovci so nad nepričakovano človeško »prikaznijo« kar ostrmeli in ni mnogo zadostovalo, da jim niso puške popadle iz rok. Po kratki borbi se jim je vendarle posrečilo vjeti divjo deklico, ki so jo nato zvezali in odvedli v Brusso. Domačini so se še prav živo spominjali, da je bilo iz kraja pred leti odvedeno neko mlado dekletce, katerega so vsa leta zaman iskali. Radi tega do danes še nepojasnjenega izginotja domnevajo, da more biti najdena mladenka samo ona, ki so jo pred leti pogrešali. Zdi se, da je preživela mladenka vsa ta čas v medvedji duplini, tembolj radi tega, ker pravi nič ne govori in daje od sebe samo neke čudne živalske glasove. Njena zunanost, izraz obraza, dolgi in razmršeni lasje ter izredno močno razvite roke in noge, vse to daje slutiti, da je deklica vsa svojo mladost, a živela v divjinj nepredirnih gozdov, kamor le redkokdaj stopi človeška noga. V tem gozdu kraljujejo cele črede divjih medvedov, ki strahujejo vso bližnjo okolico. Mladenko so lovci oddali v bližnje vzgojevališče in upajo, da se jim bo posrečilo, izslediti čimprej njene starše, ki prav gotovo še danes žalujejo za svojim izginulim otrokom.

V Ameriki

1 avto na 5 prebivalcev

Po uradni statistiki je bilo lani v Ameriki izdanih 28.221.291 šoferskih izkaznic. To je največje število v zgodovini Amerike. Prejšnji rekord je dosegla Amerika l. 1930, ko je bilo izdanih 26.545.281 šoferskih izkaznic. V letih 1930 do 1933 je padlo število registriranih avtomobilov v Ameriki skoraj za tri milijone. Če upoštevamo, da pride v Ameriki na 128 milijonov prebivalcev nad 28.000.000 avtomobilov, vidimo, da pride en avto že na pičlih 5 prebivalcev. Pri tem so pa všeti tudi otroci, stari ljudje in tisti, ki šofirati sploh ne znajo. Lani je dobila ameriška državna blagajna na prispevkih za šoferske izkaznice 359.484.000 dolarjev. Državni davek na bencin je pa vrgel 691.420.000 dolarjev. Federalni davek od bencina, uveden leta 1932, je vrgel administraciji v Washingtonu 186.321.000 dolarjev.

Sodoma in Gomora

Angelik je zopet prekrižal roke preko prs ter se globoko priklonil in vseh sedem vdov je storilo enako. In kakor Angelik so tudi zbrane vdove napravile svete obraze in obračale oči, samo da so vdove s tihim občudovanjem mislile: »Oh, kak mož«, med tem ko jih je Angelik sam pri sebi imenoval: »pošasti neumne.«

Potem se je Angelik vsedel med vdove in pijoč neko kavi podobno tekočino, glede katere je na tihem želel, da bi se spri spreminila v brinjevec, je vdovam razlagal namen svojega prihoda.

»Moje poslanstvo na tem svetu,« je pri-povedoval Angelik, »je posebne vrste in

zato sem tudi odložil svečeniško obleko. Bil sem misijonar v Afriki, obiskal sem Jeruzalem in Betlehem, kopal sem se v reki Jordan in počival sem na vrtu Getsemanet. In na tem vrtu mi je padla s starodavnega drevesa zrela tepka na čelo in bil sem razsvetljen. In zaslišal sem na gori Sinaj trombo in iz vejevja starodavne tepke mi je ukazal mogočen glas: Vzemi figovo pero in pojdi po svetu, in koder boš našel krepostne vdove, tamkaj ustanovi v znamenju figovega peresa bratovščino neutolaženih vdov. In če boš spoznal, da so te vdove vredne in zasluzne, jim smeš tudi pomagati, da zadene ena izmed njih terno v loteriji. To-

da v vsaki deželi samo tisti, ki je najvrednejša.«

»Oh — oh — oh — gospod — terno« — je ječalo sedem žensk.

Vse iz sebe so bile neutolažene vdove, vse so naenkrat regljale na Angelika in vse so prisegale, da so popolne in krepostne. Trajalo je precej časa, predno je prišel Angelik do besede.

»Poslušajte, spoštovane vdove,« je končno nadaljeval Angelik. »Človek ima v sebi moč, da stopi v zvezo s čeznaravnimi močmi. Most za to je dvojni trikotnik.«

S krepko roko je naslikal Angelik na mizo dva trikotnika, ki sta ležala drug na drugem, tako da sta stvarjala oba skupaj šest trikotnikov.

»Vidite drage vdove, to znamenje se imenuje ključ Salomonov. Šest trikotni-

kov je tukaj, in od notranjega prostora sega na ven, namreč v večnost, šest osti, ki imajo dvanaest črt. Število dvanaest je skrivnostno število. Dvanaest je bilo apostolov, dvanaest rodov izraelskih, dvanaest je mesecev v letu, dvanaest je bilo kruhov v templju, dvanaest je zvezd v kroni nebeške kraljice in dvanaest je stebrov v nebeškem Jeruzalemu.

»Oh, gospod, dalje, dalje,« so zastokale vdove, ko je Angelik nekoliko prenehal, da bi zajel sapo.

»Dvanaest tednov traja tudi pripravljanje za odločitev,« je zopet povzel Angelik. »Pripravljanje pa se je s premagovanjem skušnjav, ne s posti in praznimi molitvami. Enkrat na teden bo imela naša bratovščina skupno opravilo. Na mizo bom naslikal Salomonov ključ.

(Dalje.)